

Phân tích diễn biến tâm trạng và hành động của nhân vật Mị

Tuyển chọn những bài văn hay phân tích diễn biến tâm trạng và hành động của nhân vật Mị trong đêm tình mùa xuân - Văn mẫu lớp 12

Đề bài: Phân tích diễn biến tâm trạng và hành động nhân vật Mị trong đêm tình mùa xuân ở Hồng Ngài.

Bài làm:

Top 3 bài văn hay làm rõ diễn biến tâm trạng và hành động của Mị trong đêm tình mùa xuân

Bài số 1:

Tô Hoài là một nhà văn lớn, có số lượng tác phẩm đạt kỉ lục trong văn học hiện đại Việt Nam, các sáng tác của ông thiên về diễn tả sự thật đời thường với lối viết giản dị, gần gũi, thông tục. Truyện ngắn “*Vợ chồng A Phủ*” in trong tập “*Truyện Tây Bắc*” là một tác phẩm tiêu biểu, sau hơn nửa thế kỉ, đến nay vẫn giữ nguyên vẹn sức hút với nhiều thế hệ người đọc. Tác phẩm xoay quanh số cuộc sống của nhân vật Mị, đặc biệt là diễn tả diễn biến nội tâm của cô trong từng giai đoạn và đêm tình mùa xuân là một cảnh tác động lớn diễn biến tâm lý và hành động của người con gái vùng núi này.

Vì sao sau bao nhiêu năm sống "lầm lũi như con rùa nuôi nơi xó cửa", chấp nhận cuộc sống chẳng bằng con trâu, con ngựa, sức sống của Mị lại chợt hồi sinh trong đêm tình mùa xuân? Phải chăng không khí mùa xuân đến bất ngờ cùng hội xuân, sắc áo váy rực rỡ và những cuộc chơi đã ảnh hưởng đến Mị? Hay chẳng phải sắc màu cũng chẳng phải hương xuân mà chính là tiếng sáo thân quen. Tiếng sáo gọi bạn tình vốn đã quen thuộc, đi vào nếp sống của người dân Hồng Ngài, họ dùng tiếng sáo để thể hiện tình yêu, để nói lòng mình. Nghe tiếng sáo, Mị lại bồi hồi nhớ lại quá khứ của mình, tiếng sáo đưa Mị theo những cuộc chơi, hình ảnh tiếng sáo quan trọng đến mức được lặp lại hơn mười lần trong tác phẩm. Tiếng sáo tuy giản dị, mộc mạc nhưng lại khiến lòng người thiết tha bồi hồi, bởi nó tượng trưng cho tình yêu trai gái. Tiếng sáo khơi dậy trong người con gái vốn tưởng đã chết về mặt tinh thần sống lại quá khứ tươi đẹp, cái ngày mà cô thỏa sức vùng vẫy trong tự do và tình yêu. Chính tiếng sáo đã tác động mạnh mẽ đến sức sống tiềm tàng trong Mị. Bên cạnh tiếng sáo, men rượu cũng là một yếu tố khiến Mị có sự thay đổi. Mị uống ực từng bát, uống như một tên sâu rượu, Mị uống để quên đi hiện tại khôn khổ, nhục nhã và cũng để không nhớ đến tương lai mờ mịt, không có gì để hi vọng. Hành động uống rượu ấy đã nói lên nỗi oan khuất đau buồn trong trái tim người con gái nhưng cũng tiếp thêm sức mạnh để người con gái ấy bùng tình sức sống.

Từ những chất xúc tác từ bên ngoài ấy cùng bản chất mạnh mẽ, tràn đầy sức sống, Mị đã hồi sinh cảm xúc trong đêm tình mùa xuân. Nghe tiếng sáo, Mị bỗng cảm thấy thiết tha bồi hồi. Những cảm xúc nhẹ nhàng ấy khiến Mị nhớ về quá khứ – một quá khứ tươi đẹp mà chẳng bao giờ Mị dám hi vọng có thể sống lại một lần nữa. Ngày ấy, Mị thổi lá cũng

Phân tích diễn biến tâm trạng và hành động của nhân vật Mị

hay như thổi sáo, tài năng cùng với sắc đẹp của nàng khiến bao chàng trai Hồng Ngài mê đắm, ngày đêm thổi sáo đi theo Mị. Từ những hồi ức đẹp đẽ ấy, Mị thấy phơi phới trở lại và cô nhận ra mình vẫn còn trẻ. Thật kì lạ khi người ta không biết trạng thái của bản thân ra sao để rồi một ngày chợt nhận ra mình vẫn còn trẻ. Điều ấy chẳng khác nào bao ngày qua, Mị không biết mình đang sống hay chỉ là tồn tại như một cái xác và đêm nay, cô mới chợt tỉnh, nhận thức được mình vẫn còn trẻ, mình vẫn còn sống và mình phải làm điều gì để chứng minh điều đó. Điều đầu tiên cô muốn làm khi sống lại cảm giác chính là muốn đi chơi. Bao năm rồi, kể từ khi bị gả về nhà thống lý Pá Tra, làm vợ A Sử, Mị đều không đi chơi xuân, mặc dù những người đàn bà có chồng khác vẫn đi chơi. Mị muốn ra ngoài, không còn muốn yên phận sống trong căn phòng kín mít, chỉ có một ô cửa sổ nhỏ, hàng ngày nhìn ra không biết là sáng hay tối nữa. Cô bắt đầu sửa soạn, cô lấy chiếc váy hoa, cho thêm mỡ vào đèn để thắp sáng căn phòng tăm tối và quần tóc. Đây là những hành động được coi là phản kháng của Mị, cô đã bắt đầu có những phản ứng với cuộc sống, đã hồi sinh cảm xúc. Nhưng ngay khi ngọn lửa sức sống đang bùng cháy mạnh mẽ thì lại bị dập tắt, con người tàn nhẫn ấy không ai khác chính là A Sử – con trai thống lý và cũng là chồng Mị. Hắn đột nhiên về nhà và thấy lạ khi thấy Mị sửa soạn đi chơi. Con người ấy đã trói Mị lại, độc ác hơn, hắn lấy tóc Mị quấn quanh cột, không cho Mị cử động. Nhưng dù bị trói, hơi rượu vẫn nồng nàn trong Mị, chỉ phôi lý trí cô. Cô nghe thấy tiếng sáo, tiếng sáo gọi bạn tình của ai kia mà như gọi lòng cô, bất giác cô bước đi, cô muốn đi theo tiếng sáo tình yêu ấy, đó mới chính là cuộc sống đáng lẽ cô được hưởng. Nhưng dây trói cứa vào da thịt, nỗi đau thể xác làm cô bừng tỉnh. Cô đành lòng phải trở lại với hiện thực đắng cay, rằng thân phận mình không bằng con ngựa nhà thống lý. Đau xót thay.

Sự hồi sinh sức sống của Mị trải qua cả một quá trình diễn biến từ những cảm xúc hồi tưởng về quá khứ đến hành động phản kháng muốn đi chơi và cuối cùng nhận thức ra một điều quan trọng. Lúc trước, Mị đã coi mình là con trâu, con ngựa nhà thống lý mà đã là con trâu, con ngựa thì không có suy nghĩ, chúng chỉ biết ăn và làm việc mà thôi nhưng lúc này Mị đã hiểu ra, trong ngôi nhà này, đến cả con trâu, con ngựa mình cũng không bằng. Sự hồi sinh sức sống này do nguyên nhân khách quan là tiếng sáo và men rượu nồng nó chưa đủ sức mạnh để tạo nên những hành động mạnh mẽ để tự giải thoát mình, chính vì thế sau đó, Mị lại trở lại cuộc sống như cũ.

Qua nghệ thuật miêu tả tâm lý cùng việc sử dụng ngôn ngữ giản dị, thông dụng, Tô Hoài dường như đã vẽ lên trước mắt người đọc hình ảnh một người con gái mạnh mẽ, tuy đã bị vùi dập, tưởng chỉ còn cái xác không hồn nhưng bên trong vẫn tiềm tàng ẩn chứa sức sống mãnh liệt, chỉ tìm cơ hội để hồi sinh, để bùng cháy.

Bài số 2:

Tô Hoài là một trong những cây bút tiêu biểu của nền văn học Việt Nam hiện đại. Ông được mệnh danh là nhà văn của núi rừng Tây Bắc. Các tác phẩm của ông đều tái hiện một cách sinh động phong tục tập quán của người dân miền núi. "*Vợ chồng A Phủ*" là một

Phân tích diễn biến tâm trạng và hành động của nhân vật Mị

truyện ngắn xuất sắc của Tô Hoài rút từ tập "*Truyện Tây Bắc*". Tác phẩm tái hiện lại cuộc đời và số phận của Mị và A Phủ trong hai giai đoạn khi ở Hồng Ngài và Phiêng Sa. Truyện rất thành công trong việc thể hiện bút pháp miêu tả diễn biến tâm lí nhân vật rất tài hoa của Tô Hoài. Đặc biệt là đoạn trích miêu tả diễn biến tâm lí và hành động của nhân vật Mị trong đêm tình mùa xuân.

Mị là nhân vật trung tâm của tác phẩm, cô mang những nét tiêu biểu của người con gái núi rừng Tây Bắc. Mị là cô gái xinh đẹp, yêu đời. Ở tuổi thanh xuân, cô có một tính cách phóng khoáng, tự do; một trái tim nồng nhiệt, căng tràn sức sống, khao khát yêu và được yêu. Mị cũng là một cô gái tài năng. Cô thổi sáo rất hay, không những vậy, thổi lá cũng hay như thổi sáo, đã biết bao nhiêu người hằng đêm thổi sáo đi theo Mị. Những đêm tình mùa xuân, trai làng đến đứng nhẵn vách đầu buồng Mị. Tất cả những điều đó như báo trước một cuộc đời tươi đẹp, nhiều ước mơ, khao khát hạnh phúc tuy cuộc sống còn khó khăn. Nhưng không may, Mị lại trở thành nạn nhân của cường quyền và thần quyền Tây Bắc. Chỉ vì món nợ truyền kiếp của gia đình và lần cúng trình ma nhà thống lí, Mị đã vĩnh viễn trở thành cô con dâu gạt nợ của gia đình Pá Tra, để từ đây cuộc sống của Mị hoàn toàn thay đổi. Vốn là một cô gái tràn trề sức sống, Mị trở thành một cô gái mất hết ý chí về cuộc đời, cô ngày càng ít nói "lầm lũi như con rùa nuôi trong xó cửa", nghĩ mình cũng như là một công cụ lao động, như là một con trâu con ngựa trong nhà thống lí Pá Tra.

Những tưởng cuộc đời Mị sẽ mãi như thế, vĩnh viễn sống trong cảnh tối tăm địa ngục, không có ý định giải thoát cho mình nữa. Nhưng không, sức sống ấy không hề tiêu tan trong tâm hồn đã chai sạn vì quá đau khổ mà nó chỉ tạm thời lắng xuống, như một ngọn lửa nhỏ nằm dưới đám tro tàn chờ cơ hội bùng lên mạnh mẽ.

Khung cảnh mùa xuân năm ấy đã tác động vào tâm hồn Mị với những cơn gió thổi vào cỏ gianh vàng ửng và sắc màu sặc sỡ của những chiếc váy hoa phơi dưới nắng xòe ra trên mỏm đá như những cánh bướm. Những yếu tố đó đã làm cho lòng Mị phơi phới trở lại. Mị lầm nhảm hát theo bài hát của người đang thổi sáo, "tiếng sáo gọi bạn nơi đầu núi" văng vẳng vọng lại. Tuy nhiên, sức sống tiềm tàng trong tâm hồn Mị chỉ thực sự bùng lên mạnh mẽ nhất trong đêm tình mùa xuân.

Mị uống rượu ngày tết và lịm mặt say, ngồi trơ ra giữa nhà. Hơi rượu và "tiếng sáo gọi bạn yêu lơ lửng bay ngoài đường" đã kéo Mị ra khỏi thực tại. Bữa rượu tan từ bao giờ Mị cũng không biết, người về người đi chơi đã vãn cả Mị vẫn ngồi đấy. Tâm hồn Mị đang sống về ngày trước. Mị nhớ lại "mùa xuân này, Mị ngồi thổi sáo bên bếp lửa, Mị uốn chiếc lá trên môi, thổi lá cũng hay như thổi sáo, có biết bao nhiêu người mê ngày đêm thổi sáo đi theo Mị". Trong đầu Mị nhớ lại những kí ức tưởng chừng đã bị quên lãng. Nhưng quan trọng hơn, Mị đã thức tỉnh được sức sống trong tâm hồn mình. Mị vẫn nhớ, vẫn ý thức được về bản thân, ý thức được mình còn là một con người, mình còn trẻ. Nhưng bỗng chốc thực tại tàn nhẫn ủa về làm cho Mị đau đớn "nếu có nắm lá ngón trên tay lúc này Mị sẽ ăn cho chết ngay chứ không thèm nhớ lại nữa". Điều này càng chứng tỏ

Phân tích diễn biến tâm trạng và hành động của nhân vật Mị

sức sống tiềm tàng đang trỗi dậy trong tâm hồn Mị. Khi người ta muốn chết, có ý thức đấu tranh thoát khỏi cuộc sống vô nghĩa thì có nghĩa là lúc đó người ta đang tha thiết sống.

Nhưng ngay sau đó diễn biến tâm lí và hành động của Mị lại đầy mâu thuẫn. Mị muốn đi chơi, khao khát được sống được tự do nhưng Mị lại không bước ra ngoài đường chơi mà lại từ từ bước vào buồng, ngồi trên giường mà nhìn ra cái cửa sổ vuông - ngục giam tâm hồn Mị. Lúc này trong tâm hồn Mị có một diễn biến rất phức tạp, có sự đấu tranh quyết liệt giữa một bên là sức sống mãnh liệt, khát khao hạnh phúc và một bên là hiện thực cuộc sống, là mặc cảm về thân phận. Thế nhưng rồi niềm khát khao đã chiến thắng, Mị sẵn thêm miếng mỡ bỏ vào đĩa đèn cho sáng, quần lại tóc và sửa soạn áo váy chuẩn bị đi chơi. Lúc này Mị không hề sống trong thực tại mà chỉ nhớ về quá khứ, tâm hồn Mị đã đi theo tiếng sáo đến những cuộc chơi những đám chơi. Rồi A Sử về, hỏi Mị, trói Mị vào cột nhà. Mặc cho bị A Sử lấy thắt lưng trói hai tay, lại lấy cả thúng sợi đay trói đứng vào cột nhà, quần cả tóc vào cột Mị vẫn không hề hay biết. Trong đầu Mị vẫn dập dờn tiếng sáo "em không yêu quả pao rơi rồi - em yêu người nào - em bắt pao nào". Chỉ cho đến khi định vùng bước đi ra ngoài chơi, bị những sợi đay siết chặt vào người thì Mị mới biết là mình đang bị trói. Lúc này Mị đau đớn không chỉ ở nỗi đau thể xác mà còn ở tâm hồn. Còn gì chua xót tủi nhục hơn khi một con người bị giam cầm, bị chặn đứng khát vọng sống ngay khi khát vọng ấy vừa bùng lên sau bao nhiêu lâu bị thực tại cuộc sống vùi dập, làm cho chai sạn. Mị lúc say lúc tỉnh. Hơi rượu thoang thoang. Lúc thì Mị thấy trong đầu dập dờn tiếng sáo gọi bạn yêu, lúc lại quay trở về hiện thực bị trói đứng với những sợi dây đay siết chặt quanh người. Nhưng diễn biến tâm lí lại ngày càng theo chiều hướng ngược lại so với lúc đầu. Mị càng lúc càng hết say, càng lúc càng tỉnh, càng lúc càng đón đau. Ý muốn đi chơi dần mất đi, ngọn lửa của sức sống tiềm tàng nhỏ dần rồi tắt hẳn. Để rồi đến sáng ngày hôm sau Mị hoàn toàn ngã quỵ cả về thể xác lẫn tinh thần. Mị quay trở về là Mị của thường ngày, là "con rùa nuôi xó cửa của nhà thống lí Pá Tra".

Mị là nhân vật trung tâm của truyện ngắn "*Vợ chồng A Phủ*", qua diễn biến tâm lí và hành động của Mị trong đêm tình mùa xuân, tác giả đã mang đến và thổi bùng ngọn lửa sức sống tiềm tàng trong nhân vật của mình, chứng minh cho khát vọng sống và sức sống mạnh mẽ của người dân miền núi Tây bắc.

Bài số 3:

Mị là nhân vật trung tâm trong truyện ngắn "*Vợ chồng A Phủ*" mà nhà văn Tô Hoài đã dành nhiều công sức và tâm huyết để xây dựng. Truyện được trích từ tập "*Truyện Tây Bắc*" (1953) của Tô Hoài. Trong chuyến đi cùng bộ đội vào giải phóng miền Tây Bắc (1952), Tô Hoài đã có dịp sống, cùng ăn, cùng ở với đồng bào các dân tộc miền núi, chính điều đó đã giúp Tô Hoài tìm được cảm hứng để viết truyện này. Tô Hoài thành công trong "*Vợ chồng A Phủ*" không chỉ do vốn sống, tình cảm sống của mình mà còn là do tài năng nghệ thuật của một cây bút tài hoa. Trong "*Vợ chồng A Phủ*", Tô Hoài đã sử dụng nhiều biện pháp nghệ thuật, trong đó nổi bật và đáng chú ý nhất là biện pháp phân

Phân tích diễn biến tâm trạng và hành động của nhân vật Mị

tích tâm lý và hành động của Mị trong từng chặng đường đời. Điểm nghệ thuật ấy thật sự phát sáng và thăng hoa trong đoạn văn miêu tả tâm lý và hành động của nhân vật Mị trong đêm mùa đông cứu A Phủ. Qua đó ta thấy được giá trị hiện thực và nhân đạo của tác phẩm.

Trong tác phẩm này, điều gây cho bạn đọc ấn tượng nhất đó chính là hình ảnh của cô gái "dù làm bất cứ việc gì, cô ta cũng cúi mặt, mắt buồn rười rượi". Đó là tâm lý của một con người cam chịu, buông xuôi trước số phận, hoàn cảnh sống đen tối đầy bi kịch. Sở dĩ Mị có nét tính cách ấy là do cuộc sống hôn nhân cưỡng bức giữa Mị và A Sử. Mị không được lấy người mình yêu mà phải ăn đời ở kiếp với một người mà mình sợ hãi, lạnh lùng. Một nguyên nhân nữa chính là do uy quyền, thần quyền, đồng tiền của nhà thống lý Pá Tra đã biến Mị thành một đứa con dâu gạt nợ. Mang tiếng là con dâu của một người giàu có nhất vùng, nhưng thật sự Mị chỉ là một kẻ nô lệ không hơn không kém. Điều đó làm Mị đau khổ, Mị khóc ròng rã mấy tháng trời và từng có ý định ăn năm lá ngón kết thúc cuộc đời mình. Thế nhưng "sống lâu trong cái khổ, Mị quen khổ rồi". Chính vì thế Mị đã buông xuôi trước số phận đen tối của mình, trái tim của Mị dần chai sạn và mất đi nhịp đập tự nhiên của nó.

Song song với nét tính cách đó lại là tâm trạng của một người yêu đời, yêu cuộc sống, mong muốn thoát khỏi hoàn cảnh sống đen tối, đầy bi kịch. Điều đó đã được thể hiện trong đêm mùa xuân.

Trong đêm mùa xuân ấy, tâm trạng của Mị phát triển theo những cung bậc tình cảm khác nhau, cung bậc sau cao hơn cung bậc trước. Ban đầu, Mị nghe tiếng sáo Mèo quen thuộc, Mị nhắm thắm bài hát người đang thổi, rồi Mị uống rượu và nhớ lại kỷ niệm đẹp thời xa xưa... Mị ý thức được về bản thân và về cuộc đời rồi Mị muốn đi chơi. Nhưng sợi dây thô bạo của A Sử đã trói đứng Mị vào cột. Tuy nhiên sợi dây ấy chỉ có thể "trói" được thân xác Mị chứ không thể "trói" được tâm hồn của một cô gái đang hòa nhập với mùa xuân, với cuộc đời. Đêm ấy thật là một đêm có ý nghĩa với Mị. Đó là đêm cô thực sự sống cho riêng mình sau hàng ngàn đêm cô sống vật vờ như một cái xác không hồn. Đó là một đêm cô vượt lên uy quyền và bạo lực để sống theo tiếng gọi trái tim mình.

Sau đêm mùa xuân ấy, Mị lại tiếp tục sống kiếp đời trâu ngựa. Thế nhưng viết về vấn đề này, Tô Hoài khẳng định: cái khổ cái nhục mà Mị gánh chịu như lớp tro tàn phủ khuất che lấp sức sống tiềm tàng trong lòng Mị. Và chỉ cần có một luồng gió mạnh đủ sức thổi đi lớp tro buồn nguội lạnh ấy thì đóm lửa ấy sẽ bùng cháy và giúp Mị vượt qua cuộc sống đen tối của mình. Giá trị nhân đạo của tác phẩm ngời lên ở chỗ đó.

Và cuối cùng, luồng gió ấy cũng đến. Đó chính là những đêm mùa đông dài và buồn trên núi rừng Tây Bắc đang về. Mùa đông rét buốt như cát da cát thịt, vì thế đêm nào Mị cũng ra bên ngoài bếp lửa để thổi lửa hơ tay. Trong những đêm đó Mị gặp A Phủ đang bị trói đứng chờ chết giữa trời giá rét. Thế nhưng Mị vẫn thản nhiên thổi lửa hơ tay "Dù A Phủ là cái xác chết đứng đó cũng thế thôi". Tại sao Mị lại lãnh cảm, thờ ơ trước sự việc ấy?

Phân tích diễn biến tâm trạng và hành động của nhân vật Mị

Phải chăng việc trói người đến chết là một việc làm bình thường ở nhà thống lý Pá Tra và ai cũng quen với điều đó nên chẳng ai quan tâm đến. Hay bởi Mị "sống lâu trong cái khổ, Mị quen khổ rồi" nên Mị lãnh đạm, thờ ơ trước nỗi đau khổ của người khác. Một đêm nữa lại đến, lúc đó mọi người trong nhà đã ngủ yên cả rồi, Mị lại thức dậy đến bếp đốt lửa lên để hơ tay. Lửa cháy sáng, "Mị lé mắt trông sang, thấy hai mắt A Phủ cũng vừa mở, một dòng nước mắt lấp lánh bò xuống hai hõm má đã xám đen lại". Đó là dòng nước mắt của một kẻ nô lệ khi phải đối mặt với cái chết đến rất gần. Chính "dòng nước mắt lấp lánh ấy" đã làm tan chảy lớp băng giá lạnh trong lòng Mị. Lòng Mị chợt bồi hồi trước một người, trùng cảnh ngộ. Đêm mùa xuân trước Mị cũng bị A Sử trói đứng thế kia, có nhiều lần khóc nước mắt rơi xuống miệng, xuống cổ không lau đi được. Mị chợt nhận ra người ấy giống mình về cảnh ngộ, mà những người cùng cảnh ngộ rất dễ cảm thông cho nhau. Mị nhớ lại những chuyện thật khủng khiếp lúc trước kia, "chúng nó bắt trói đến chết người đàn bà ngày trước cũng ở trong cái nhà này". Lý trí giúp Mị nhận ra "Chúng nó thật độc ác". Việc trói người đến chết còn ác hơn cả thú dữ trong rừng. Chỉ vì bị hổ ăn mất một con bò mà một người thanh niên khỏe mạnh, siêng năng, say sưa với cuộc đời đã phải lấy mạng mình thay cho nó. Bọn thống trị coi sinh mạng của A Phủ không bằng một con vật. Và đâu ai phạm tội như A Phủ cũng bị xử phạt như thế mà thôi. Nhớ đến những chuyện ngày trước, trở về với hiện tại, Mị đau khổ cay đắng cho thân phận của mình: "Ta là thân đàn bà chúng nó đã bắt ta về trình ma nhà nó rồi thì chỉ còn biết chờ ngày rũ xương ở đây thôi". Nghĩ về mình, Mị lại nghĩ đến A Phủ "có chừng này, chỉ đêm nay thôi là người kia chết, chết đau, chết đói, chết rét, phải chết. Người kia việc gì mà phải chết như thế. A Phủ.... Mị phảng phất nghĩ như vậy". Thật sự, chẳng có lí do gì mà bọn thống lí Pá Tra bắt A Phủ phải chết vì cái tội để mất một con bò! Trong đầu Mị bỗng nhiên nghĩ đến cảnh A Phủ bỏ trốn và chính Mị sẽ là người chết thay cho A Phủ trên cái cột tượng tượng đó. Thế nhưng, Mị vẫn không thấy sợ, sự suy tưởng của Mị là có cơ sở của nó. Cha con Pá Tra đã biến Mị từ một con người yêu đời, yêu cuộc sống, tài hoa chăm chỉ, hiếu thảo, tha thiết với tình yêu thành một con dâu gặt nợ, một kẻ nô lệ đúng nghĩa, chúng đã tàn ác khi trói một người đàn bà ngày trước đến chết thì chẳng lẽ chúng lại không đối xử với Mị như thế ư? Như vậy, chứng kiến "dòng nước mắt lấp lánh" của A Phủ, tâm trạng của Mị diễn biến phức tạp. Mị thông cảm với người cùng cảnh ngộ, Mị nhớ đến chuyện người đàn bà ngày trước, lí trí giúp Mị nhận ra bọn lãnh chúa phong kiến thật độc ác, Mị xót xa trước số phận của mình rồi Mị lại nghĩ đến A Phủ; sau đó Mị lại tưởng tượng đến cái cảnh mình bị trói đứng... Một loạt nét tâm lí ấy thúc đẩy Mị đến với hành động: dùng dao cắt lúa rút dây mây cởi trói cho A Phủ. Đó là một việc làm táo bạo và hết sức nguy hiểm nhưng nó phù hợp với nét tâm lí của Mị trong đêm mùa đông này.

Sau khi cắt dây cởi trói cho A Phủ, Mị cũng không ngờ mình dám làm một chuyện động trời đến vậy. Mị thì thào lên một tiếng "đi ngay" rồi Mị nghẹn lại. A Phủ vùng chạy đi, còn Mị vẫn đứng lạng trong bóng tối. Ta có thể hình dung được nét tâm lí ngổn ngang trăm mối của Mị lúc này. Lòng Mị rối bời với trăm câu hỏi: Vụt chạy theo A Phủ hay ở đây chờ chết?. Thế là cuối cùng sức sống tiềm tàng đã thôi thúc Mị phải sống và Mị vụt chạy theo A Phủ. Trời tối lắm nhưng Mị vẫn băng đi. Bước chân của Mị như đạp đổ uy quyền, thần quyền của bọn lãnh chúa phong kiến đương thời đã đè nặng tâm hồn Mị suốt

Phân tích diễn biến tâm trạng và hành động của nhân vật Mị

bao nhiêu năm qua. Mị đuổi kịp A Phủ và nói lời đầu tiên. Mị nói với A Phủ sau bao nhiêu năm câm nín: “A Phủ. Cho tôi đi! Ở đây thì chết mất”. Đó là lời nói khao khát sống và khát khao tự do của nhân vật Mị. Câu nói ấy chứa đựng biết bao tình cảm và làm quặn đau trái tim bạn đọc. Đó chính là nguyên nhân - hệ quả của việc Mị cắt đứt sợi dây vô hình ràng buộc cuộc đời của mình. Thế là Mị và A Phủ đi nhau chạy xuống dốc núi. Hai người đã rời bỏ Hồng Ngài - một nơi mà những kỉ niệm đẹp đối với họ quá ít, còn nỗi buồn đau, tủ nhục thì chồng chất không sao kể xiết. Hai người rời bỏ Hồng Ngài và đến Phiêng Sa, nhưng những ngày phía trước ra sao họ cũng chưa biết đến...

Rõ ràng, trong đêm mùa đông này, sức sống tiềm tàng đóng một vai trò hết sức quan trọng. Chính nó đã giúp Mị vượt lên trên số phận đen tối của mình. Mị cứu A Phủ cũng đồng nghĩa với việc Mị tự cứu lấy bản thân mình. Qua đoạn trích trên, Tô Hoài đã ca ngợi những phẩm chất đẹp đẽ của người phụ nữ miền núi nói riêng và những người phụ nữ Việt Nam nói chung. Tô Hoài đã rất cảm thông và xót thương cho số phận hẩm hiu, không lối thoát của Mị. Thế nhưng bằng một trái tim nhạy cảm và chan chứa yêu thương, Tô Hoài đã phát hiện và ngợi ca đốm lửa còn sót lại trong trái tim Mị. Tư tưởng nhân đạo của nhà văn sáng lên ở đó. Đồng thời qua tác phẩm, Tô Hoài cũng đã khẳng định được chân lí muôn đời: ở đâu có áp bức bất công thì ở đó có sự đấu tranh để chống lại nó dù đó là sự vùng lên một cách tự phát như Mị. Quả thật, tác phẩm này giúp ta hiểu được nhiều điều trong cuộc sống.

Với truyện ngắn “*Vợ chồng A Phủ*” nói riêng và tập “*Truyện Tây Bắc*” nói chung, ta hiểu vì sao Tô Hoài lại thành công trong thể loại truyện ngắn đến như vậy. Nét phong cách nghệ thuật: màu sắc dân tộc đậm đà chất thơ chất trữ tình thấm đượm, ngôn ngữ lời văn giàu tính tạo hình đã hội tụ và phát sáng trong truyện ngắn này. Tác phẩm “*Truyện Tây Bắc*” xứng đáng với giải nhất truyện ngắn - giải thưởng do Hội nghệ sĩ Việt Nam trao tặng năm 1954 - 1955. Và “*Vợ chồng A Phủ*” thực sự để lại ấn tượng tốt đẹp trong lòng bạn đọc bởi những giá trị nghệ thuật, giá trị hiện thực và giá trị nhân đạo của nó. Truyện ngắn này quả là một truyện ngắn tiêu biểu cho phong cách Tô Hoài.

Đối với riêng em, truyện “*Vợ chồng A Phủ*” giúp em cảm thông sâu sắc trước nỗi khổ của người phụ nữ trong xã hội phong kiến miền núi, từ đó giúp em ngày càng trân trọng khát vọng của họ hơn. Đây quả là một tác phẩm văn chương đích thực bởi nó đã góp phần nhân đạo hóa tâm hồn bạn đọc như Nam Cao đã quan niệm trong truyện ngắn “*Đời thừa*”.